

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
T.a.v. Staatssecretaris mevr. drs. S. van Veldhoven-van der Meer,
Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag

Datum: 11 september 2018
Kenmerk: 18-056-JD
Betreft: internetconsultatie ontwerp-Aanvullingsbesluit bodem Omgevingswet

Geachte mevrouw Van Veldhoven-van der Meer,

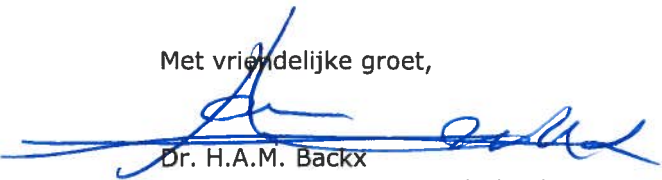
Namens de 25 GGD'en en GHOR-bureaus biedt GGD GHOR Nederland u met deze brief een gezamenlijke reactie aan op het ontwerp-Aanvullingsbesluit bodem Omgevingswet. Onze majeure opmerkingen vindt u in deze brief. In de bijlage treft u een toelichting op onze opmerkingen.

GGD GHOR Nederland maakt zich zorgen over de schadelijke gevolgen van lood in de bodem op de gezondheid van jonge kinderen. Nieuwe wetenschappelijke inzichten tonen aan dat een lagere interventiewaarde noodzakelijk is. De huidige interventiewaarde en het Maximaal Toelaatbaar Risico (MTR) voor lood bieden op gevoelige locaties onvoldoende bescherming voor de gezondheid van jonge kinderen. Inname van lood heeft bij hen een nadelig effect op de ontwikkeling van het zenuwstelsel wat tot uiting komt in een verlies van intelligentie (IQ-puntverlies). Dit heeft gevolgen voor de rest van hun leven.

GGD GHOR Nederland adviseert om de termen 'significante risico's voor mens, plant of dier' en 'onaanvaardbaar humaan risico' in het Aanvullingsbesluit Bodem nader te omschrijven. Van beide termen staat de definitie niet duidelijk in het ontwerp Aanvullingsbesluit Bodem. Bij de (risico)communicatie met bezorgde bewoners is het van groot belang helder te communiceren om adequaat te kunnen handelen en onnodige ongerustheid te voorkomen. De termen die worden gebruikt, en de eenduidigheid van deze termen, zijn in de (risico)communicatie met bezorgde bewoners van groot belang. GGD GHOR Nederland is graag bereid om mee te denken over de te gebruiken terminologie.

GGD GHOR NL adviseert om in de nota van toelichting een verwijzing op te nemen naar de diverse organisaties, die gemeenten kunnen adviseren of ondersteunen bij het uitvoeren van de regels en het beleid met betrekking tot bodem. Wij vertrouwen er op dat u onze reactie meeneemt bij de verbeterslag van het Aanvullingsbesluit bodem en zien de parlementaire behandeling met interesse tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Dr. H.A.M. Backx
Directeur GGD GHOR Nederland

Bijlage bij brief GGD GHOR Nederland

Toelichting

Interventiewaarde en MTR lood

Op p.107 (onder 7.2 Regels in het Besluit kwaliteit leefomgeving) wordt gesproken over de "goed onderbouwde interventiewaarde bodemkwaliteit". Hierbij heeft GGD GHOR Nederland een belangrijke kanttekening:

Inzichten rondom risico's van stoffen veranderen. Inmiddels zijn voor sommige stoffen de interventiewaarden verouderd. Deze kunnen niet meer 'goed onderbouwd' worden genoemd. Een bekend voorbeeld is lood.

Sinds enkele jaren is duidelijk dat het risico van lood in de bodem groter is dan gedacht. Uit wetenschappelijk onderzoek is duidelijk geworden dat zelfs bij een relatief lage blootstelling aan lood, schade aan de gezondheid van jonge kinderen kan optreden. Blootstelling aan lood kan bij jonge kinderen effect hebben op de ontwikkeling van de hersenen en leiden tot een lager Intelligentie Quotiënt (IQ). Op basis van nieuwe inzichten is door de Europese voedsel- en warenautoriteit ('European Food Safety Authority', EFSA) geconcludeerd dat de geldige gezondheidskundige grenswaarde (de 'Provisional Tolerable Weekly Intake'; PTWI) voor lood van 25 µg/kg lichaamsgewicht/week niet langer voldoet¹. Voor het effect van lood bestaat voor zover nu bekend geen drempelwaarde. GGD GHOR Nederland heeft daarover in 2016 een advies uitgebracht (Aanvullend advies lood in bodem en gezondheid 2016²). Een belangrijke conclusie van dit advies is dat de huidige interventiewaarde voor lood (530 mg/kgds) onvoldoende bescherming biedt voor de gezondheid van kinderen.

Hetzelfde geldt voor het MTR dat in het Aanvullingsbesluit staat vermeld (2,8 microgram/kg lg/dag, Bijlage XXIII, behorende bij de artikelen 3.17a en 5.85c, tweede lid).

GGD GHOR Nederland is van mening dat een verlaging van de huidige interventiewaarde en het MTR noodzakelijk is. In de Nota van toelichting wordt aandacht geschonken aan beleid rondom diffuus lood. GGD GHOR NL onderschrijft dat, naast een lagere landelijke interventiewaarde, voor de aanpak van diffuus lood lokaal maatwerk wenselijk is. Het gezondheidskundige toetsingskader (Toelichting lood in bodem en gezondheid 2016³) is een instrument voor lokaal maatwerk.

Terminologie gezondheidsrisico

Het valt op dat in het ontwerp Aanvullingsbesluit zowel de term 'significante risico's voor mens, plant of dier' als de term 'onaanvaardbaar humaan risico' wordt gebruikt. Van beide termen staat de definitie niet duidelijk in het ontwerp Aanvullingsbesluit. Bij de (risico)communicatie met bezorgde bewoners blijkt het van groot belang te zijn welke termen worden gebruikt, waaronder die in de regelgeving. Daarom pleit GGD GHOR Nederland voor het gebruiken van heldere en eenduidige termen met betrekking tot gezondheidsrisico's voor de mens. De overgang naar de Omgevingswet biedt daar bij uitstek kansen toe. GGD GHOR Nederland is graag bereid om hierover mee te denken.

¹ EFSA. Scientific Opinion on Lead in Food. EFSA Panel on Contaminants in the Food Chain (CONTAM). EFSA Journal 2010; 8 (4) 1570

² <https://www.ggdghorkennisnet.nl/thema/gezondheid-en-milieu/publicaties/publicatie/15242-aanvullend-advies-lood-in-bodem-en-gezondheid>

³ <https://www.ggdghorkennisnet.nl/thema/gezondheid-en-milieu/publicaties/publicatie/15243-toelichting-lood-in-bodem-en-gezondheid>

Verwijzing naar organisaties

GGD GHOR NL adviseert om in de nota van toelichting van het Aanvullingsbesluit bodem een gelijkwaardige verwijzing naar organisaties op te nemen die lokaal bevoegd gezag tot zijn beschikking heeft. Gelijkwaardig als opgenomen in de nota van toelichting van het BKL. Hierin staat een verwijzing naar de betrokkenheid en adviesrol van de gemeentelijke gezondheidsdienst opgenomen: voor de vertaling van wetenschappelijke kennis naar maatschappelijke toepassing en voor de communicatie aan het publiek; voor relevante informatie en de duiding; bij de voorbereiding van het besluit; om te komen tot een goede afweging door het college van burgemeester en wethouders (artikel 16 van de Wet publieke gezondheid); om aan te geven of en ook welk instrument bruikbaar is.